

Pūtēju orķestri žūrijas skatījumā un vērtējumā

Ir izskanējis pēdējais akords Latvijas izglītības iestāžu pūtēju orķestru novadu skatēs un apkopots žūrijas vērtējums. Skatēs piedalījās 32 kolektīvi ar vairāk nekā 1000 dalībniekiem. Pūtēju orķestru sniegumu vērtēja Valsts izglītības satura centra apstiprināta žūrija – J.Vītola LMA asociētais profesors, metāla pūšamo instrumentu nodaļas vadītājs J.Retēns, Latvijas Republikas Zemessardzes pūtēju orķestra priekšnieks V.Lazdiņš un Valsts izglītības satura centra Pūtēju orķestru ekspertu komisijas loceklis, diriģents P.Rudzītis. Protams, ja ir vērtējums, tad ir uzvarētāji un zaudētāji. Tomēr šoreiz gribētos teikt, ka visi ir ieguvēji. Katrs kolektīvs ir saņēmis objektīvu sava snieguma novērtējumu. Žūrijas vērtējums parāda, pie kādiem elementiem katram kolektīvam ir jāpiestrādā, lai kolektīva sniegums kļūtu labāks un pārlicecinošāks.

Kopumā raksturojot kolektīvu sniegumu, žūrija atzīmēja dalībnieku labo disciplīnu un mobilizēšanos uzstāšanās laikā. Ļoti svarīgs vērtēšanas kritērijs ir skanējuma kvalitāte, tieši tā ir katra kolektīva novērtējuma galvenais atskaites punkts. Tembrāli labs skanējums ir pamats visam priekšnesumam, uz kura bāzes tālāk veidojas skaņdarba dramaturģija. Pēc žūrijas atzinuma skaņas kvalitāte ir elements, pie kura ir jāstrādā visiem kolektīviem. Saprotams, ka kolektīva kopējais skanējums ir atkarīgs no katra dalībnieka individuālās meistarības un tam pamatā ir individuālais darbs. Diemžēl ne katra kolektīva dalībniekiem ir iespēja individuāli apgūt sava instrumenta spēli pietiekamā apjomā pedagoga uzraudzībā, taču diriģentiem ir jābūt radošiem un viens no iespējamiem risinājumiem ir nodarbības ar vienveidīgu instrumentu audzēkņu grupu, ar kuru īpaši tiek strādāts pie skaņas kvalitātes.

Kā kopīgu raksturīgu iezīmi orķestru darbībā žūrija atzīmēja arī piemērota repertuāra izvēli. Šajās skatēs tā bija brīva izvēle, kādu skaņdarbu atskaņot. Pirmkārt, uzmanība jāvērs uz skaņdarba grūtības pakāpi, lai tā atbilstu dalībnieku sagatavotības līmenim, un, otrkārt, uz skaņdarba saturu, lai katram dalībniekam būtu iespēja tajā izpausties. Veiksmīgi repertuāru bija izvēlējušies Rīgas 31.vidusskolas (diriģents

M.Romanovskis), Rīgas 6.vidusskolas (diriģents H. Bārzdriņš) un Jelgavas 4.vidusskolas (diriģente L.Celma) pūtēju orķestri.

Vērtējot skatēs dzirdēto, žūrija izcēla dinamisko vienveidību. Ar nelieliem izņēmumiem kolektīvi savas programmas izpildīja samērā vienveidīgā dinamikā. Kā labu piemēru var minēt Kolkas pamatskolas pūtēju orķestri (diriģents V.Rērihs), kura priekšnesumā bija izteiktas dinamiskās gradācijas. Tāpat kolektīvu sniegumos bija vērojamas ritmiskas neprecizitātes gan interpretējot skaņdarbus, gan arī dalībnieku nespēja iekļauties kolektīvajā skanējumā. Vēl kā nepilnību orķestru muzicēšanā žūrija izcēla skaņdarbu stilistisko interpretāciju. Īpaši tas attiecas uz svinga un Latīņamerikas stilu mūzikas skaņdarbiem, kuru izpildījumā ir jāievēro gan to atskaņošanas temps, gan nošu izpildījuma īpatnības (svingā tas ir astotdaļnošu izpildījums kā triole). Pirms iestudēt iepriekš minēto stilu skaņdarbus, vēlams tos vai līdzīgus skaņdarbus noklausīties ierakstā (viena no iespējām ir izmantot portālu www.youtube.com).

Vērtējot kolektīvu sagatavotos defile priekšnesumus, žūrija izcēla to oriģinalitāti un horeogrāfu izdomu. Vēl ir iāpiestrādā pie visu elementu precīzas izpildes un līdzināšanās. Dažos priekšnesumos dinamiskās horeogrāfijas iespaidā pazuda skaņdarba melodiskā līnija. Par to diriģentiem kopā ar horeogrāfu turpmāk vajadzētu nopietni domāt.

Tā kā daudzi kolektīvi nebija sagatavojuši pat minimālo programmu – soļošanu ar maršu, gribētu aicināt kolektīvu vadītājus nopietni uztvert šo prasību, jo piedalīšanās svētku gājienos ir neatņemama pūtēju orķestru radošās izteiksmes forma, īpaši tas attiecināms uz Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku gājienu. Pūtēju orķestru skanējums un vizuālais tēls gājiena laikā ir tas, pēc kā klausītāji un skatītāji vērtē tos. Tas ir pūtēju orķestru prestiža jautājums.

Ir vēl kāda būtiska problēma, kura skar izglītības iestāžu pūtēju orķestrus. Mūsu kopējais mērķis ir stiprināt Latvijas pūtēju orķestru saimi un audzināt jaunus mūziķus, bet daudzos kolektīvos vadošās balsis spēlē skolotāji un profesionāli mūziķi, kas nav godīgi attiecībā pret tiem kolektīviem, kuros spēlē tikai bērni, jo ir taču iespēja spēlēt zemākas grūtības pakāpes grupā un iztikt ar to sastāvu, kāds ir pieejams. Domājams, ka nākošajos Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku konkursos būs stingrs ierobežojums iekļaut kolektīvā profesionālus mūziķus un skolotājus. Tas būs atļauts tikai gadījumos, ja vajadzēs aizpildīt pēc partitūras

trūkstošos instrumentus (izņemot vadošās balsis), kā arī to skaits nedrīkstēs pārsniegt 10% no kopējā dalībnieku skaita. Kolektīvi, kuru sastāvs būs neatbilstošs, varēs piedalīties visās svētku norisēs (ja būs apguvuši svētku repetuāru), izņemot konkursus.

Noslēgumā gribu izteikt pateicību visiem kolektīvu vadītājiem par ieguldīto darbu un vēlēt radošus panākumus viņu turpmākajā radošajā darbā.